Beeldvormende bijeenkomst over het Ontwerp WBP6 op 14 oktober 2026
Overzicht van na de bijeenkomst gestelde technische vragen en antwoorden

Judith Lammers (Partij voor de Dieren)

Vraag 1
In het concept WBP6 wordt aangegeven dat het waterschap datagedreven werkt en keuzes baseert op feitelijke gegevens en modellen. "*Datagedreven werken betekent dat keuzes worden gebaseerd op feitelijke, realtime gegevens en modellen".* Voor ons gebied is alweer vele jaren terug een waterrobuust ontwerp opgesteld op basis van destijds geldende klimaat- en systeemberekeningen. Hieruit is oa WBP5 uit voortgekomen. Sindsdien zijn er nieuwe inzichten in omvang en snelheid van klimaatverandering en de waterveiligheids- en klimaatrisico's (oa Deltares).
Onze vraag is of voor WBP6 nieuwe watersysteemberekeningen zijn uitgevoerd op basis van deze nieuwe inzichten. En als dat zo is, zijn we benieuwd of dat tot andere conclusies heeft geleid voor de benodigde maatregelen in het watersysteem en welke? Expliciet willen we graag weten of uit die berekeningen blijkt dat er meer ruimte voor water en natuur nodig is dan eerder bij opstelling van WBP5 gedacht. Als er geen herberekeningen zijn gemaakt inclusief de waterrisico's uit het Landelijk waterbeeld grootschalige extreme regen van Deltares dan willen we graag weten op welke berekeningen en aannames WBP6 gebaseerd en uit welk jaar die berekeningen en aannames dateren? En ook aan welke risico's het gebied wordt blootgesteld.
Antwoord: *Voor WBP6 zijn geen nieuwe integrale watersysteemberekeningen voor het gehele Dommelgebied uitgevoerd. WBP6 bouwt voort op bestaande watersysteemkennis en actuele inzichten uit monitoring, modellen en onderzoeken. De koers is daarbij bewust gericht op herstel van het gehele watersysteem, zodat het beter bestand is tegen zowel droogte als extreme neerslag.*
De risico's van grootschalige extreme neerslag zijn wel afzonderlijk onderzocht in de bovenregionale stresstest. Het AB is hier per waterbrief van 31 oktober 2025 over geïnformeerd. Deze inzichten bevestigen de noodzaak om bovenstrooms meer water vast te houden en te infiltreren en benedenstrooms voldoende ruimte te bieden voor water. Ze geven geen aanleiding om in WBP6 een specifieke extra hoeveelheid hectares waterberging of natuur vast te leggen. Die verdere concretisering vindt gebiedsgericht plaats.

Mari de Bijl (Water Natuurlijk)

Vraag 2
Het plaatje van ruggen, flanken en beekdalen is ontzettend groen en geeft een vertekend beeld van de werkelijkheid, ik mis met name een flinke stad en zie meer groen in de beekdalen dan er is. Kan dit plaatje meer naar de werkelijkheid worden getekend?
Antwoord: *Dit is een bestuurlijke vraag.*

Vraag 3
De volgende vragen hebben betrekking op de stand van zaken met betrekking tot WBP5.
Wat is de stand van zaken met betrekking tot de bedrijfsplannen voor water en bodem als middel om te sturen op het principe 'Elke druppel vasthouden en infiltreren waar deze valt'?
Antwoord: *De verkenning hiervoor loopt. In het verlengde van de eerdere bespreking van het koersdocument beregeningsbeleid in de commissie VWDV, wordt een beeldvormende sessie voorbereid voor de AB-dag op 9 december, waarin ook deze vraag aan de orde komt.*

Vraag 4
Hoe ver zijn we op weg naar de doelstellingen om in 2050 geheel circulair te zijn en in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken?

Antwoord: *Circulariteit is een brede doelstellingen met uitwerking in onder meer de dagelijkse processen en bedrijfsvoering en in de aanleg en vervanging van infrastructuur. Voor elk van deze onderdelen zijn weer verschillende doelen te formuleren, en we werken er momenteel aan om deze verder te concretiseren. Daarbij speelt ook mee dat nog niet volledig is uitgewerkt hoe breed we circulariteit afbakenen, bijvoorbeeld rond hergebruik van water uit onze zuiveringen. Daardoor kunnen we echter op dit moment nog niet volledig onderbouwen in hoeverre we op koers liggen voor de ambities voor 2050. Daarom zetten we nu in op meer inzicht krijgen in de materiaalstromen en de milieu impact, waarna we gericht kunnen sturen op 1.) minder grondstoffengebruik, 2.) meer inzet van biobased en secundaire materialen en 3.) meer en beter hergebruik van vrijkomende materialen en grondstoffen. Zodra dit inzicht verder is ontwikkeld kunnen we onze precieze voortgang beter bepalen.*

Vraag 5
In hoeverre is er inmiddels een structurele aanpak voor plaagsoorten binnen het gebied van De Dommel ontwikkeld en in werking gezet?
Antwoord: *Er is een vastgesteld beleid exotenbestrijding, wat ambtelijk is doorvertaald naar een beheer- en onderhoudsplan. Dit wordt structureel uitgevoerd met bijbehorend budget. Het beleid en het beheer- en onderhoudsplan richten zich op:*

- *bestrijding van exoten (dit kan niet voor alle exoten tegelijkertijd overal in het gebied, dus daarom richt De Dommel zich op vijf exoten in het bijzonder, waaronder grote waternavel);*
- *beheersing (of: het voorkomen van verdere verspreiding van een exoot);*
- *innovatie & onderzoek (om manieren te vinden om exoten beter of überhaupt te bestrijden); en*
- *samenwerking met andere overheden en grondbezitters.*

Vraag 6
Welke innovaties hebben we met partners doorgevoerd die toonaangevend en baanbrekend zijn voor de watertransitie?

Antwoord: *Voorbeelden zijn:*

- *Mini-waterschap: een aanpak waarbij gebiedseigenaren en omwonenden in een gebied gezamenlijk beslissingen maken en het waterschap vooral faciliteert. Daarmee wordt de regie bij de samenleving gelaten;*
- *Herwaardering van landbouwgrond: een project waarin lessen worden geleerd om herwaardering van landbouwgrond (naar natuur of boeren met beperkingen) te kunnen subsidiëren zonder staatssteun gevoelig te zijn;*
- *Klimaatbuffer via een prijsvraag: samen met de provincie/Groen Ontwikkelfonds Brabant en de gemeente zijn randvoorwaarden bepaald, waarna initiatiefnemers ruimte kregen om met plannen te komen die minimaal 3.000 m³ waterberging combineren met ondernemende natuur en recreatieve ontsluiting. Dit heeft acht serieuze plannen opgeleverd;*
- *Pilots circulair water op festivals: living labs waarin uiteenlopende toepassingen in de praktijk worden onderzocht (bij Decibel, Zwarte Cross en Solheim Cup (sport)). Denk aan het hergebruik douchewater voor toiletspoeling, een window to society (bewustwordingscampagne) en urine inzameling en verwerking. De opgedane kennis en technieken zijn mogelijk opschaalbaar naar andere locaties (zoals ziekenhuizen en campings).*
- *AI-scrumteam: ontwikkeling van AI-toepassingen om werkzaamheden verder te automatiseren, in samenwerking met andere waterschappen en de Jheronimus Academy of Data Science;*

- *Brede welvaart: structurele samenwerking met de Academische Werkplaats (be)sturen op Brede Welvaart van Tilburg University en PON & Telos.*

Intern is op basis van 33 interviews het innovatieportfolio geactualiseerd en geanalyseerd. Dit biedt een goede basis om innovatiemissies die aansluiten bij WBP6 te (her)formuleren.

Vraag 7
Kan een voorbeeld worden gegeven van de toepassing van het principe ‘bouwen met de natuur’?
Antwoord: *Het paviljoen en de innovaties op het living lab op Innova58 zijn hier voorbeelden van (in samenwerking met Rijkswaterstaat en het bedrijfsleven). Op de corridor in het hoofdgebouw zijn isolerende wandpanelen geplaatst die gemaakt zijn van maaisel afkomstig uit het Dommelgebied.*

Vraag 8
Wat is de stand van zaken met betrekking tot het samen met Aa en Maas en Brabantse Delta ontwikkelen van een beleidskader om het gebruik van (ondiep) grondwater terug te dringen?
Antwoord: *De voortgang op de droogteagenda is gerapporteerd via de midterm review van het grondwaterconvenant, waarover op 3 maart 2026 een webinar plaatsvond. Hiernaast wordt de voortgang op de speerpunten ook gerapporteerd via de Buraps. Zo wordt gewerkt aan het vergroten van de sponswerking/vernatting van de haarvaten, het beregeningsbeleid, kleine onttrekkingen, effluent hergebruik en de aanpak ter voorkoming van verdroging in de bebouwde omgeving, etc. Dit doet het waterschap niet zelfstandig maar in samenwerking met de Brabantse partners.*

Vraag 9
Wat is de stand van zaken met betrekking tot acties van de provincie en andere partners om het gebruik van diep grondwater terug te dringen?
Antwoord: *Zie het antwoord op vraag 8.*

Vraag 10
In hoeverre zijn er adviespeilen geïntroduceerd voor de B- en C-watergangen?
Antwoord *Voor B- en C-watergangen worden in WBP6 geen generieke adviespeilen geïntroduceerd. WBP6 kiest voor een gebiedsgerichte benadering vanuit het functioneren van het gehele watersysteem. Vooral op de flanken kan daarbij ruimte ontstaan voor gebiedsgerichte afspraken over peilen. Op de ruggen ligt de nadruk op vasthouden en infiltreren en in de beekdalen op hogere grondwaterstanden, kwel en ruimte voor natuurlijke dynamiek.*

Hanze Bakker (CDA)

Vraag 11
Klopt het dat ik een plaatje met de waterbalans/de watercyclus mis? Oftewel een plaatje met de hoeveelheden zoals opgenomen in WBP5 (zie afbeelding). De afgelopen periode heeft dit plaatje veel duidelijkheid gegeven over waar we het v.w.b. hoeveelheden over hebben. En daarmee een hoop discussie voorkomen. Wat is de reden dat dit plaatje niet weer is opgenomen in WBP6?

Antwoord: *Dat klopt. De waterbalans zoals die in WBP5 was opgenomen, is niet opnieuw als afzonderlijke figuur opgenomen in WBP6. De figuur heeft geholpen om inzicht te geven in de orde van grootte van de verschillende waterstromen en daarmee in de omvang van de opgave.*
In WBP6 ligt het accent meer op het functioneren en herstellen van het watersysteem als geheel: water vasthouden en infiltreren op de ruggen, benutten en sturen op de flanken en ruimte geven aan water in de beekdalen. Waterbalansen blijven daarbij belangrijk om de werking en ontwikkeling van het watersysteem te volgen, maar zijn geen statisch eindbeeld. Nieuwe inzichten uit monitoring en gebiedsgerichte analyses worden gedurende de uitvoering van WBP6 benut om maatregelen verder te concretiseren en waar nodig bij te sturen.

Vraag 12
De titel doet van WBP6 doet vermoeden dat de economische waarde van water ook aan de orde komt. Ik mis de verwijzing naar de opdracht van WDD aan Haskoning m.b.t. toegevoegde waarde/opbrengst per m3 beregenen (ca. € 3.50 voor grasland en ca. 9.50 voor teeltgewassen zoals aardappels). Kan het resultaat van dit onderzoek ergens in het WBP6 worden opgenomen als referentie voor de economische waarde van water?
Antwoord: *Dit is een bestuurlijke vraag.*

Vraag 13
Klopt het dat HOWABO en HWBP niet of nauwelijks worden benoemd? Wat is daarvan de reden? (Kwam in de discussies ook al naar voren).
Antwoord: *De principes en uitgangspunten van Howabo werken door in WBP6, met name het uitgangspunt om water bovenstrooms zoveel mogelijk vast te houden. WBP6 kijkt echter breder dan hoogwaterbescherming alleen en richt zich op het functioneren van het totale watersysteem, voor zowel droge als natte perioden. Howabo blijft vanuit de huidige situatie een belangrijk programma in het kader van waterveiligheid en wordt in dat verband ook genoemd.*

Vraag 14
Ons doel is water vasthouden en infiltreren of anderszins en dus niet/minder laten afvloeien naar de Maas of Drongelens kanaal. Wat is hiervoor een reële doelstelling (richting 2030/2040/2050)?
Antwoord: *De ambitie voor 2050 is om neerslag zoveel mogelijk vast te houden en te infiltreren waar het valt. Daarmee wordt het grondwatersysteem aangevuld en blijft water langer beschikbaar. Een deel van dit water komt vervolgens vertraagd, onder meer als kwel, beschikbaar in de beekdalen en wordt van daaruit geleidelijk via het oppervlaktewatersysteem afgevoerd richting de Maas. Het doel is dus niet om afvoer te*

voorkomen, maar om snelle afvoer te verminderen en de natuurlijke, vertraagde afvoer te versterken.
WBP6 legt hiervoor geen afzonderlijke kwantitatieve doelstelling vast voor 2030, 2040 of 2050. De koers is dat vasthouden en infiltreren de basis vormen en water vertraagd wordt afgevoerd, terwijl bij extreme neerslag voldoende afvoercapaciteit beschikbaar moet blijven.

Vraag 15
Hoe wordt in WBP6 invulling gegeven aan het meer stuurbaar maken van water vasthouden en water afvoeren in beekdalen?
Antwoord: *WBP6 zet voor beekdalen niet primair in op meer sturing, maar op herstel van de natuurlijke werking. Water krijgt er meer ruimte voor hogere grondwaterstanden, kwel, tijdelijke inundatie en berging. Door tegelijkertijd op de ruggen meer water vast te houden en te infiltreren en op de flanken water te vertragen en te bufferen, komt water geleidelijker in de beekdalen beschikbaar en wordt het ook vertraagd afgevoerd.*
Sturing blijft nodig om bij extreme omstandigheden water veilig te kunnen bergen en afvoeren, maar het uitgangspunt is dat het systeem zelf robuuster gaat functioneren. De flanken worden daarmee het meer stuurbare deel van het watersysteem; in de beekdalen krijgt juist de natuurlijke dynamiek meer ruimte.

Simme Douwe Flapper (AWP)

Vraag 16
Blz.3: “Omdat ervoor is gekozen het WBP6 geen zelfstandig normerend karakter te geven, is een Milieueffectrapportage (MER) voor dit programma niet noodzakelijk. Voor de watersysteemindeling is in het RWP (2022-2027) al een MER-procedure doorlopen.”
Betekent dit dat voortaan het milieu niet meer expliciet wordt meegenomen als een criterium voor het beoordelen/bepalen van de bijdrage van een maatregel, (majeur) project, ….?.
Antwoord*: Nee, milieu blijft voor ons altijd een aspect dat wordt meegewogen in de toekomstige besluitvorming. De milieuafweging staat los van de vraag of een toekomstig besluit wordt onderbouwd met een formele milieueffectrapportage (MER).*
Daarnaast kunnen ook toekomstige besluiten nog steeds MER-plichtig zijn. Of een besluit over een project, plan of programma MER-plichtig is, hangt af van de aard van het initiatief en de mogelijke milieueffecten die het besluit met zich mee kan brengen. Dit wordt per geval beoordeeld aan de hand van de daarvoor geldende criteria, waaronder bijlage V van het Omgevingsbesluit. Daarmee blijft een zorgvuldige afweging van milieueffecten ook in de toekomst een vast onderdeel van de besluitvorming.

Vraag 17
Samenwerken met derden (bewoners, gemeentes, etc.): v.m. te optimistisch! Risico’s, onzekerheden en de gevolgen hiervan? Bijv. Blz.28: Influentiebeleid: Samen met gemeenten en bedrijven worden afspraken gemaakt over de samenstelling van het afvalwater. *Waar nodig* worden deze vastgelegd in vergunningen en maatwerkbesluiten. Waarom niet altijd?
Antwoord: *Vergunningen zijn momenteel slechts voor een beperkt deel van de lozingen vereist, met name voor de grotere en meer complexe lozingen. Het merendeel van de lozingen valt onder algemene regels, al dan niet in combinatie met een meldingsplicht. Het verplicht stellen van vergunningen of het leveren van maatwerk voor alle bedrijven en lozingen zou daarom een zeer groot beslag leggen op de beschikbare uitvoerings- en handhavingscapaciteit.*

Vraag 18
Blz.17 e.v.:

1. Ruggen, flanken en beekdalen sturen ruimtelijke ontwikkelingen
Blz.20: 2033 80% van de gemeenten heeft water en bodem sturend verwerkt in de omgevingsvisies/ programma's/-plannen. Wat tot dan? Waar komt 80% vandaan?
Antwoord: *Water en bodem sturend geldt niet pas vanaf 2033. Het waterschap brengt deze principes nu al actief in bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij de totstandkoming en actualisatie van gemeentelijke omgevingsvisies, programma's en plannen. De indeling in ruggen, flanken en beekdalen helpt daarbij om concreet te maken wat het water- en bodemsysteem op een bepaalde plek vraagt.*
De 80% in 2033 is een streefgetal en vooral een indicator voor de beweging die we willen zien. Daarmee kunnen we de voortgang gedurende de WBP6-periode zichtbaar en meetbaar maken. Het is geen harde norm of eindpunt. De ambitie is dat water en bodem uiteindelijk bij alle gemeenten daadwerkelijk sturend worden in ruimtelijke keuzes. Het tempo waarin dat gebeurt is mede afhankelijk van de gemeenten en andere betrokken gebiedspartners.

Vraag 19
3. Stuurbaar systeem op de flanken
Blz.22: "2032 De eerste koplopers en watergemeenschappen starten met definitieve aanpassingen aan het watersysteem, zodat neerslag zoveel mogelijk in het gebied blijft. 2033 Er is voldoende grondwater beschikbaar voor natuur en landbouw." Dus alleen koplopers al genoeg hiervoor?
Antwoord: *Nee. De koplopers en watergemeenschappen zijn bedoeld om ervaring op te doen en te laten zien hoe een meer stuurbaar watersysteem op de flanken in de praktijk kan werken. De beschikbaarheid van voldoende grondwater is niet alleen daarvan afhankelijk. Daarvoor is herstel van het watersysteem als geheel nodig: meer vasthouden en infiltreren op de ruggen, minder onttrekken waar dat nodig is en in de beekdalen ruimte bieden aan hogere grondwaterstanden, kwel en tijdelijke inundatie. De ervaringen van koplopers worden benut om deze aanpak verder te ontwikkelen en breder toe te passen.*

Vraag 20
In hoeverre heeft het WBP6 in het kader van waterbewustzijn ook aandacht voor maatregelen, zoals het verhogen van de prijs van water en het stopzetten dan wel niet verlenen van vergunningen?
Antwoord: *Waterbewust zijn gaat over het gedrag en houding ten opzichte van water. De beschikbaarheid van water in letterlijke en financiële zin zijn daar belangrijke onderdeel van. Het is echter niet aan het waterschap om de prijzen aan te passen. Wel kan het waterschap zijn invloed inzetten om dit bij partners bespreekbaar te maken. In andere programmalijnen is wel degelijk aandacht voor stopzetten/niet verlenen vergunningen.*

Vraag 21
Blz.3 onderaan: "hoeder .. bodemsysteem …": kan WDD dit waarmaken?
; "bewaker maatschappelijke belang…": kan WDD dit waarmaken?
Antwoord: *Met 'hoeder van het water- en bodemsysteem' wordt bedoeld dat het waterschap vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het watersysteem aangeeft wat water en bodem op een bepaalde plek aankunnen en dit inbrengt bij keuzes over inrichting en gebruik. Het waterschap gaat daarbij niet over alle aspecten van het water- en bodemsysteem; daarvoor zijn ook andere overheden, gebruikers en grondeigenaren verantwoordelijk.*
Met 'bewaker van het maatschappelijk waterbelang' wordt bedoeld dat het waterschap het publieke belang van voldoende, schoon en veilig water behartigt, ook wanneer dit op gespannen voet staat met andere belangen. Dat doen we vanuit onze eigen taken en bevoegdheden én in samenwerking met onze partners.

De begrippen beschrijven daarmee vooral de rol en verantwoordelijkheid die het waterschap vanuit WBP6 wil nemen, niet dat het waterschap deze opgaven alleen kan of moet realiseren.

Vraag 22
Blz.5: “Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden legt Waterschap De Dommel de puzzel van de watertransitie.” Wat is de reden dat kennisinstituten en scholen hier niet expliciet worden genoemd?
Antwoord: *Kennisinstituten en scholen zijn in deze passage niet afzonderlijk genoemd, maar maken nadrukkelijk onderdeel uit van de partijen die bij de watertransitie worden betrokken. Zij brengen kennis, onderzoek en nieuwe inzichten in en helpen ons om te leren en te innoveren. De opsomming op pagina 5 is niet bedoeld als uitputtende lijst van samenwerkingspartners. De daadwerkelijke samenwerking verschilt per opgave: bij gebiedsgerichte keuzes werken we vooral samen met partijen die daar een rol of belang hebben, terwijl we kennisinstituten en onderwijs gericht betrekken voor kennisontwikkeling, onderzoek en innovatie.*

Vraag 23
Blz.10: datagedreven werken: vereist allereerst kennis van wat belangrijk is en dit aan anderen op tijd duidelijk maken. Bijv. blz.28: Klimaattool: gemeenten in het beheergebied zijn gestart met de ontwikkeling van een eigen klimaattool. Elke gemeente apart of samen 1 systeem? Kan dit tool de gegevens leveren die voor WDD relevant zijn? Kan WDD de gemeentes relatief eenvoudig leveren wat zij nodig hebben van WDD, wat WDD vindt dat de gemeentes van WDD nodig hebben?
Antwoord: *Gemeente Eindhoven heeft dit geïnitieerd en ontwikkeld. Zij werken daar inmiddels ook mee. Als waterschap vinden we dit een goede ontwikkeling, waarbij we wel samen met Eindhoven verkennen op welke wijze de tool kan worden geoptimaliseerd. Water dient voldoende prominent onderdeel uit te maken van de tool. Buurgemeenten van Eindhoven passen dit momenteel ook al toe. Als waterschap stimuleren we dit. Doel: uniforme toepassing in Brabant.*